

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídkue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 9063702X

Discursus VXI. Adami pœna Peccati lethalis gravitatem manifestat. C'um
nulla Justitia sit magis formidanda, quàm quæ nullo discrimine etiam
potentissimum quèmque ad pœnas vocat, ob oculos ponitur, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51653](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51653)

Quid perditis, si peccare cessaveritis? At quid non perditis, si peccare non desistatis? O mi Deus, exhorresco, dum in profundissimam hanc abyssum oculos converto. Perditur fama, perditur bonum utile, perduntur voluptates, perditur corpus, perditur Anima, perditur cœlum, perditur Deus? omnia perduntur bona, verbo, omnia in profundissimo illo barathro congregata mala incuruntur. *In loco tormentorum.* Et vos non horretis ad hujus ipsius met barathri limina ambulare, salutare, & voluptatibus indulgere?

bene apparet, vos in tenebris esse. *Via impiorum tenebrosa, nesciunt ubi corruant.* Deus vobis oculos dignetur aperire, ut grave in quo versamini periculum agnoscat, quod si cognosceritis, possibile non esset, ut saluti vestræ non consuleretis. Infernus à Deo pro perduellibus factus est Angelis; concedo. At si vos illos Angelos audaci temeritate imitati fueritis, imò superaveritis, scitote, Infernum illorum, ceu pro vobis conditus esset, eundem futurum. *Matt. 25.41. cedit maledicti in ignem eternum, qui paratus est Diabolo & Angelis ejus.*

DISCURSUS XVI.

Ex Pœnâ Adami Peccati Mortalis Gravitas apparet.

I. Unquam magis potentiam suam antiqui demonstrarunt Romani, quàm cum à Supremis etiam Regibus damnatis pœnas sumpserunt. Ita præ alijs condemnatus & punitus fuit Rex Jugurta ob homicidium in fratre suo Principe commissum, qui in pœnam Romæ in carcere morte multatus fuit, summo cum excellentissimæ illius Reipublicæ honore, apud quam supremæ quidem dignitates delictum aggravare, sed impunitatem impetrare non poterant. At, *quis non timebit te, ô Rex gentium?* Cum divina Justitia

tua vultum potentium non respiciat, sed indifferenter & indiscriminatim eos judices, quasi de infima essent plebe? Ecce Adamus Primum mundi Regem, ob inobedientiam suam è Regno ejectum & ad pœnam majorem, quàm humana mens comprehendere possit, condemnatum. Necesse igitur est, inexplicabilem esse cujusvis peccati malitiam! attamen tam parum apprehenditur ab homine, ut vix illam agnoscat. Nos igitur ut illam aliquantò melius intelligamus, tria hodie considerabimus; Regnum Adami, lapsum, & pœnam, dumque transgressiones illius perpendimus, nostras comparabimus iniquitates, detestabimurque, ut coram Deo aded

2f. 75. mus. *Terribili & ei qui aufert Spiritum Principum, terribili apud Reges terra.*

I.

II. Similis Adamo, antequam peccavit, nullus fuit in Mundo Monarcha, nec unquam erit. Quandoquidem non unam aut alteram terrae partem cum imperio possidebat, sed in toto illius ambitu dominabatur, omnesque illi creaturae tanquam Domino serviebant. Præterea (solet enim divina providentia non solum officium conferre, sed etiam necessariam eo dignè fungendi habilitatem addere), ornatus fuerat cunctis dotibus ad grande hoc dominium administrandum requisitis; quæ dotes tribus præsertim capitibus continentur, sapientiâ, gratiâ, & justitiâ, originali diâ.

III. Quod ad sapientiam, fuit illâ plenissimus, quemadmodum ejus dignitati conveniebat. Cùm enim ad omnes alios regendos destinatus esset, necesse erat, ut omnes sapientiâ antecelleret; ut in regimine suo nihil improvisum, nihil indiscretum accideret, ut fieri solet, cùm minus prudens alijs ducatum præbet. *Disciplina intellectus replevit illos.* De illo & uxore à Deo ei datâ inquit Ecclesiasticus. Hæc sapientia non tantum ad naturæ abdita, proprietates, affectiones, artes & humanas scientias se extendebat; sed multò magis ad cognoscendum Deum, resque supernaturales intelligendas illi infusa erat, cùm Ada-

mus nobilis hujus exercitij, quo Deus coleretur, Magister; omniumque posterorum exemplar esse debuerit.

IV. Præterea hoc generis humani caput aliâ adhuc magis selectâ dote præditum fuit, gratiâ nimirum, cujus virtute celestem beatitudinem mereri posset; cum hac quoque gratiâ omnes aliæ virtutes quædam habitualiter, quædam actualiter animæ ipsius infusæ erant, nec non omnia Spiritus Sancti dona, quæ illam, quando cor aliquod occupat, sequuntur, eodem modo, quo nobiles aulici, & Matronæ Reginam sequuntur, cùm in publico comparet.

V. Denique tertia prærogativa Adamo concessa fuit justitiâ originalis, quæ non est sola & simplex quædam qualitas, sed plurium virtutum simul unitarum aggregatum quoddam, tam quoad animam, quam quoad corpus. Et hac justitiâ primò anima Deo subjiciebatur, quâ intellectus ad illum cognoscendum, voluntas ad amandum, memoria ad reminiscendum applicabatur. Secundò partem inferiorem Superiori animæ parti; infimùmque sensu regimen supremo rationis magistratui submittebat; habebat enim homo in se temperantiâ profundè radicaram, quæ in ore erat, quasi frenum aureû ad passionem tali statui proportionatas edomandas. Tertiò hæc justitiâ ad eodè corpus animæ subjiciebat, ut illud huic non esset oneri, sed auxilio, & consequenter à morte, morbis, cunctisque doloribus, quibus vita nostra circumdata est.

est, exemplum erat. Magnum hoc donum insuper titulum habuit iustitiæ; quia per illam omnia inferiora superioribus parebant, quæ propriè perfecta est iustitia; dicebaturque originalis, quia ad omnes homines transmitti debebat à primo illo viâ originis descensuros. Unde pro utilitate nostra obligationem illam inferre licet, quâ tenemur pro omnibus illis donis supradictis gratias agere; licet ea non possederimus, cum Dei culpa non fuerit, quod minus ijs fruamur, imò cum primo Patre in possessionem parisi gratiæ introducti sumus. Si Princeps nobilem familiam in beneficium prædium inducit beneficio in omnes posteros transituro, caput verò familiæ prædium dissipet, alienetq; , quis huius jacturæ culpam gerit? Descendentes licet pauperes jure merito tenentur supremi Domini sui liberalitatem agnoscere propter divitias, quas etiam non possident.

VI. Sed ad intellectum procedamus, quid vobis videtur de hoc Regno? Ubi similem in terris invenietis Regem? Regem, qui sibi ipsi perfectè dominetur, omnibusque rebus seipso inferioribus, & cui perfectè suus dominetur Creator. Regem, qui nunquam suo possit privari Dominio, nisi rupiter illud à se abdicare velit? Monarchæ huius Mundi sapissimè sunt appetituum & affectuum suorum Mancipia; nec nisi brevi tempore hac mortali fruuntur aurâ, paulò post mortis futuri spoliis; ita, ut non immeritò Regibus scenicis affamiliari queant, qui finitâ comœdiâ

coguntur, purpuram, sceptrum & regimen deponere, & ex theatro descendere. *Ego dixi, dij estis. Vos autem sicut homines moriemini.* Populus quali Deos terrestres illos colit; sed mors eosdem tanquam homines vulgares tractat, illorumque cineres cum rusticorum pulvere confundit. Talis verò non erat Adami principatus. Inter alias prærogativas ei à Domino concessas, erat illa præcipua, quòd morti subjectus non esset, quæ ab ipsa obedientia tam perfecta animæ à corpore in tali statu reddendâ arcebatur, ut sentit S. Thomas, aut, ut alij volunt, à propria illa & perpetua, quam homo ab arbore vitæ percepisset, restauratione impediatur. Unicus solus hostis & ingens illi remanebat, peccatum scilicet, quod tamen ipsi nocendi vim nullatenus habebat, nisi proprii arbitrij vires ipsi sponte subdidisset. Attamen, quis hoc crederet? Rupes hæc inexpugnabilis, quæ neque vi, neque obsidione, nec assultu vinci poterat, propria voluntate se hosti dedit, portas illi aperuit, manibusque illius claves tradidit. Hic Adami lapsus, quemadmodum est magnum aliquod Sanctæ Fidei nostræ mysterium, à quo magnâ ex parte plura dependent mysteria, congruum est, ut bene ab omnibus intelligatur; quare huc aures animarumque advertite.

II.

VII. Sciendum igitur est, Adamum à Deo creatum ab eodem in Paradiso terrestri positum fuisse, & quia obedientia primum est creaturæ erga Creatorem suum obsequium,

ut Deus homini illam exercendi daret materiam, ei præcepit, ut inter omnes regij istius horti arbores unam solam à se noratam intractam relinqueret: in quacunq[ue] enim horâ de fructibus in ea natis comederet, sciret, tanquam perduellem, tam pro se, quàm pro posteris suis hoc tam pulchro perennium deliciarum statu, cujus possessionem adierat, quamprimum illi exeundum esse. *In quocunq[ue] die ex eo comederis, morte morieris.* Imaginari vobis licet, quanta animi submissione, nec non admiratione tam leve præceptum susceperit Adamus, obstupescens Deû pro tam opulento feudo non gravius à se exigere homagium. Sed illa submitio & admiratio non diu tenuit: Dæmon enim prævidens felicitatem, quâ fortunatissimum hoc par hominum, Adamus & Eva, & eâ, quâ omnes illorum posteri gavisuri essent, motus invidiâ, serpente ad insinuandum se, & decipiendum usus est. Verum est, quod non ausus fuerit hominem malignus ille aperto Marte aggredi, sed totum negotium fraude aggressus est, quam sua illum versutia docuit, qua fretus speravit, illum validiùs per foeminam unicè sibi amatam prosternere, munitionemque à debiliori loco minusque custodito expugnare. Quare postquam foeminam otiantem invenerat & solam, liberiùs ei loquendi occasionem sumpsit. Postquam illi Dei præceptum, tanquam nimium grave & dignitati suæ contrarium proposuit, minas intentatæ mortis non esse, nisi terriculamenta

dixit, à Deo sic conficta; nec enim verisimile esse, eum se creaturis tam pulchris à se productis privaturum. Denique paulatim verbis fallacibus ultra progrediens non dubitavit affirmare, esum prohibiti fructûs non tantum nulli eorum nociturum, sed sumopere profuturum; ita enim omni sapientiæ & scientiæ genere absq[ue] mensura implendos, ut ad malum inter & bonum discernendum Dei ope amplius non indigerent, sed in sui ipsorum regimine sibi sufficientes futuri essent. Omnia hæc mendacia malignus impostor solennissimo confirmavit juramento, Deum, contra Deum ipsum, testem appellans, asserensque, eum omnium à se dictorum veritatem non ignorare. *Scit Deus, in quocunq[ue] die comederitis ex eo, aperientur oculi vestri, & eritis sicut Dij.* Hisce venenatis verbis impostor ille obtinuit, ut mulier superbiâ elata, primò ob vanam sui ipsius æstimationem omnia à Dæmone proposita tanquam verosimilia teneret; deinde fidem adhiberet; victa deniq[ue] audacem manum ad prohibitum cibum extenderet, præceptumque Dei prima violaret.

VIII. At parum devictâ solâ muliere Dæmon lucratus fuerat; sic enim neminem præter illam deceperat. In hoc adhuc laboraba: sumopere, quomodo Adamum, à quo tota humana posteritas dependebat, quasi membra à capite, devinceret. Quare Evam incitavit, ut ab eadem arbore illa ipsa marito fructum portigeret, simulque affectuum teneritudine plenissima adde-

Gen. 2.
17.

adderet verba: non credere se ab eo sincerè amari, si primum munus manuum suarum recusaret, ob quod ne utquam timenda mors esset, de quo illa ipsa jam comedisset, certòq; spondere posset, illam inde non moriturū.

S. Tho. Quid porro? Sive Adamus minas à Deo revocandas existimàrit, sive precibus & poenitentia eas se revocari posse speraverit, certū est, quòd inobediens fuerit, & non minùs dilectæ sociæ suæ, quàm fraudi Diabolicæ cesserit. Hoc, (quemadmodum gravissimi tradunt Auctores) octavo post creationē illius die contigit, quo tempore peccatū, velut infernalis latro, Adami

Salian. & Evæ intrans animas, unico momento omnes sapientiæ, gratiæ & justitiæ divitias illis, & nobis, eripuit. Quare quemadmodum patre læsæ Majestatis condemnato, filij ipsius non possunt antiquas prætere dignitates & dominia; eodem modo primus Pater noster læsæ Majestatis, & quidem divinæ reus declaratus, pro se & nobis filiis suis omnia privilegia, omnèsque, quas possidebat, præeminentias amisit.

IX. Sed antequam ulterius poenam à Justitiæ divina huic Regi perduelli suo, inflictam consideremus, multum refert, hæc, quæ hucusque dicta sunt, accuratius observare. Quis unquam credidisset, Virum tam prudentem, non ita pridem Dei manibus formatum, omnibus gratiæ tam habitualis, quàm actualis thesauris ditatum & roboratum, passionibus suis ad eò dominantem, verbis solùm ab extrinseco, non ab intus à concu-

piscencia tentatum, ad peccandum induci potuisse? At: men nimio erga mulierē sociam amore inductus fuit, quasi timeret, ut vult S. Augustinus, ne, si non consentiret, Eva ob nimiam displicentiam moreretur. *Noluit contri- stare eam, quam credebatur à se alienatā. in Gen. omnino interire. Quomodo igitur Ado- lescens effrenatā concupiscentiā, indomitis passionibus, potentijs debilitatis, habitibus viciosis, mente excæcatā, animo accenso, & undequaque tentato, sibi fidere potest, se neque cogitationibus & delectatione, neq; opere ipso & dato in peccatum consensu lapsurū esse? Nihilominus in tam periculoso conflictu tot improvidi Adolescentes & Puellæ de se audent præsumere, & in omni libertatis ac licentiæ genere inter se agentes, amorisque mutui contestatione quotidie magis ardent, nunquam recti limites transgredi confidunt. O stolidos, iterumque stolidos homines! vident, hoc turbinis impetu celsissimas pinus, tam miserè cecidisse, & putant debiles arundines, per se terram versùs inclinatas, stare posse erectas. Si homo in Paradiso terrestri stulto amoris resistere non potuit tanta in tranquillitate, quomodo in aperto campo inter tot resistet prælia? Memento, monebat S. Hieronymus Nepotianum, memento quòd Paradisi colonū de possessione sua ejecerit mulier. Quare necesse est, tam frequenter vos admoneri, ut periculosas vitæ occasiones, quales sunt adolescentum cum Puellis conversationes, quia quemadmodum olim Diabolus, Viri erga sceminas*

minam amore in perditionem nostram usus est; sic adhuc eodem illo, semperque majori cum robore vitur, dum quotidie magis invincibilem horum armorum, id est, amoris vim agnoscit. Qui Apum Regem coepit, totum illarum quoque tenet examen: eodem modo, qui amorem lucratus est, omnes quoque alias passiones habet in potestate sua. Et hæc est causa cur tantâ cum obstinatione Dæmon inter Christianos pessimam illam amandi consuetudinem conservet: amore siquidem potius facillimè reliquis dominatur affectibus, & hac clave in Adolescentium animas ad quodvis vitium januam pandit.

III.

X. Nunc, ut ad propositam redeamus materiam. Deus ex Parte in Judicem mutatus Adamum vocat, examinat, convincit & condemnat; ut videre ad qualem poenam: ad amissionem Regni, ad bonorum confiscationem, ad exilium, infamiam, infirmitatem & mortem. Creaturæ illius detrectant imperium, è deliciarum ejicitur Paradiso, & ut lapsus sui opprobrii identidem recorderetur, pellibus animalium vestitur. Ad terram manibus suis colendam damnatur, denique vitam in sudoribus & laboribus ineffabilibus exactam inter angustias & agonias finire cogitur. Imò etiamnum quasi perduellis à Deo tractatur; quia, quemadmodum rebellium domus diruuntur, soloque æquantur, sic, ut animæ habitaculum, corpus scilicet, dirueretur & in pulve-

rem redigeretur, à Deo statutum est. Quid diceretis de Magno Rege, hodie opulento, cui omnes parerent, quem omnes venerarent & timerent, si cras nudum & pauperem, ac, ut panem lucretur, terram fodere conspiceretis? Attamen tanta fortunæ mutatio, ne minimam quidem poenarum primo Parenti nostro inflictarum exprimeret partem, cum minima sit illa, quam fecit corpus, jactura, in comparatione divitiarum & prærogativarum, quas anima amisit. Quod autem pro nobis omnibus magis deplorandum est, quòdque magis poenæ illius rigorem manifestat, est, quòd omnes eadem sententiâ involvamur. Quamobrem Deus ordinem & providentiæ antea stabilitum regimen omnino mutavit, suæque naturali inclinationi cuncta relinquens, protectionem suam specialem subtrahendo tanquam metam, in quam omnes tam corporales, quàm spirituales collimerent miseræ, nos exposuit. *Totus homo secundum animam, & secundum corpus per Adami prævaricationem in deterius est commutatus.* Inquit sacrum Concilium Tridentinum. O quantum vulnus naturæ nostræ primum hoc peccatum inflixit! Tantum ego mihi non tribuo, ut hujus vulneris profunditatem & largitatem à me explicari posse confidam; nihilominus aliquantisper ostendere conabor.

XI. Quoad profunditatem, considerate, quòd quemadmodum per rupto ab ingenti flumine aggere tota Regio inundatur, ita ablata à natura humana originali justitia, omnes appetitus

petitus propria sua objecta tanto cum impetu sequi cœperint, ut absque DEI Gratia, multaque difficultate & labore nostro retineri non possint. Una cum passionibus simul omnes creaturæ ab hominis obsequio defecerunt, quemadmodum in universali regni cujusdam perduellione fieri solet. A deoque bestia tantopere obsequium homini recusarunt, ut, nisi vi adigantur, aut blanditijs attrahantur, aut arte mansuefiant, amplius nobis servire nolint. Elementa indicto bello scædus fregere, quod in hominis innocentis gratiam constituerant. Cæli mutati sunt, suosque influxus aut cohibuerunt, aut diminuerunt. Terra tanquam maledicta sponte nihil aliud, quam spinas & tribulos, producit. Verbo vix homo inimicum DEI se ostendit, cum mox omnes sibi contrarias experius est creaturas; imò se ipsum contrarium sibi, omnibusque hostibus alijs hostem domitu difficiliorem. Ecce igitur omnium malorum nostrorum originem; Ecce unde rerum spiritualium ignorantia, benefacendi repugnantia, effrenata, voluptatum concupiscentia, iræ in vindicandis injurijs impetus, continua inter nos ipsos contentio, nascantur. Nolite vobis persuadere, tales à DEO nos factos esse; tales à peccato facti sumus.

XII. O quantum intra me ipsum indignor, dum interdum aliquos vestrum ita loquentes, seque excusantes audio! *Quid facere possum? DEUS talem me creavit. Hæc est R.P. Segneri S.J. Christ. Instr. Tom. II.*

natura, quam mihi DEUS indidit. Talis est mea conditio, hæc inclinatio & natura constitutio. An hic sanus vobis loquendi modus videtur? Si horologium vestrum non moveatur, si lentius procedat, si quando sonum non edat, aut non, quas debet, signet horas, tunc culpam artificis non impingitis, sed horologium vitiatum esse querimini, nec unquam vobis imaginamini, tam defectuosum ab artificis manu prodijisse. Quâ fronte igitur hoc audeatis dicere, dum repugnantias illas sentitis ad vivendum secundum rationem, & non more bestiarum? Dicite potius, horologium esse vitiatum, reparari oportere, manibusque artificis reddendum, à quo in principio tam bene instructum prodierat. *Deus fecit hominem rectum.* Et tunc, ut *Eccles. 7. 30.* decet, loquimini. Sed hæc per parenthesis dicta sunt. Cæterum, si pœnam primi hujus peccati aliquantisper concipere volueritis, ex omnibus malis, quibus corpus & anima in hac mortali vita infestantur, quasi montem constituite, in hunc omnes vitæ penurias, omnes contagiones, omnes inundationes, tempestates, terræ motus, angustias, bella, omnes egestates, laments, lites, homicidia, neces, omnes injustitias, iniquitates, omnesque damnatarum Animarum jacturas congerite, hæc cum epigraphe: *Hæc est unius solius peccati pœna.* O quàm profundum vulnus, quod sinu suo tanta complectitur mala! At non minor est ejus largitas, quæ ad infinitarum ani-

animarum, ob hæc mala infelicissimarum ruinam se extendit.

XIII. Primò omnes infantes absque Baptismo è vitâ decedentes in primi hujus peccati poenam in æternum bono illo infinito, id est, clarâ DEI visione, immarcescibili cœli hæreditate privantur. Quis autem numerum illorum inire poterit, huic poenæ, quæ poena damni vocatur, subjectorum? In Mundo ajunt,

Ricciol. Geogr. l. 12. mille circiter hominum milliones inveniri; at experienciâ constat, mediam nascentium partem antè rationis usum diem suum obire. Unde secundùm hanc numerationem quovis seculo saltem mille infantium milliones morentur, qui quasi omnes in primis quater mille annis ante Christi adventum contra hanc legem à se contractam nullum habebant remedium. Verum quidem est, post adventum Christi omnes Christianorum infantes hoc gaudere privilegio, ut à peccati tyrannide liberati, cum Sanctis regnent in cœlis; at nihilominus quanta Mundi pars fide Christi non est imbuta, & consequenter nec Sancti hujus Baptismi est particeps? Quare quor adhuc hodie toto in mundo paratis infantes ad limbum transferri, cœloque privari? O Inexplicabilem peccati etiam unius malignitatem! Non ignoratis, ad placandam Victoris iram innocentes puerulos obviam mitti solere, manibusque ramos olivarum præferentes pacem rogare. Tale sanè remedium sæpenumero tam efficax fuit, ut

crudelissimorum Ducum corda mansuefecerit. Nihilominus DEUS, præter infinitæ pietatis suæ viscera, quæ omnibus exhibet, præcipuè parvulis tam tenerum ostendit amorem, ut summopere illorum gaudeat præsentia & alloquio: *Sinite parvulos venire ad me*: Attramen, ut primum hominis peccatum puniat, ne quidem tam charam sibi parvulorum ætatem excipit, sed simul omnes numero innumerabiles eadem punitione involvit, eosque, si absque Baptismo discesserint, in omnem æternitatem suâ beatitudine exclusos ob peccatum originale ab Adamo contractum castigat; quod tamen secundùm voluntatem eorum illis non fuit voluntarium, sed tantùm secundùm Primi Patris sui voluntatem, cui voluntas illorum inclusa fuerat. Quid igitur videtur vobis de peccato?

XIV. Attramen Parum huc usque dixi. Nunc innumeros homines æternum pereuntes adjungite, quorum æterna damnatio remore peccato debetur Originali, quo natura humana corrupta fuit, ut merito Prophetæ de hoc peccato loquens, non in peccato, sed in peccatis se conceptum esse dicat. *In peccatis concepit me mater mea.* Quia peccatum originale, licet per se unicum solum sit, nihilominus quoad effectus, est quasi exercitus peccatorum, & in se solo omnia peccata, sicut radix in se omnes fructus continet: *in illo concluduntur Delicta omnia.* Hinc est, quod peccata actualia quotidie ab hominibus committuntur solita, quoad voluntatem nostram sine culpa

culpæ, sed quoad Adami transgressionem sine poena nostra: secundum illud: *Qui in sordibus est, sordescat ab hac.* Præcipue cum Deus ob primi hujus peccati poenam totum genus humanum Dæmonis tyrannidi permiserit subjici, præsertim ante Redemptoris nostri adventum, ita ut à Christo Princeps hujus Mundi vocetur, cui tam superbe dominabatur, quemadmodum etiam illum Apostolus, Deum hujus sæculi appellat. Videbat Deus, si hominibus justitia originalis & particularis illa assistentia à principio pro salute nostra concessa, subtraheretur, Luciferum viribus suis prævaliturum. Videbat, homines se omnibus vitijs, quasi in prædam dedituros; videbat terram quasi in novum Infernum commutatam iri, ubi reprobi millenis peccatis assuesacti nullam DEI rationem habentes, denique in æternis Inferorum flammis perpetuum erga se odium professuri essent. Et nihilominus in primæ hujus inobedientiæ poenam, quasi tam graves has non curaret pervertitates, omnes permisit, nec impedivit.

XV. Quid vobis de hac poena videtur. An non horrenda est hæc severitas? Si Deus aliam non suscepisset ab hominibus poenam, quam quod illos in mortalitate suâ miserijs & afflictionibus reliquerit, sufficiens & competens poena videri potuisset; at tamen non nisi quædam maledictionis, peccato attractæ, gurra fuisset: ira saltem loquitur Daniel, dæm exilii, egestatis, carceris, toriusque populi

Hebræi in servitutem Babylonicam abstracti miseriarum mentionem faciens, his utitur verbis. *Stillavit super nos maledictio.* At quàm dissimilibus verbis peccatorum permissio in sacris Scripturis describitur? Sanctus David illam inundationi totum Regnum submergenti comparat. *Effunde super eos iram tuam, & furor ira tua comprehendat eos.* Sed quomodo? Ecce illum. *Appone iniquitatem super iniquitatem eorum.* Quando Deus permittit, ut in priorum peccatorum poenam in peccata nova labatur homo, tunc dici potest, iram ejus nimium exundare. *Nalla est poena gravior, quam cum peccatum est poena peccati.* Hæc poena est quoddam diluvium; alia mala poenæ, ne quidem pluvia, sed paucae quædam sunt stillæ. *Stillavit super nos maledictio.* Quare si Deus in primi hujus peccati ab Adamo commissi poenam permitteret unicum solum hominem in unum tantum peccatum labi, & à diaboli tyrannide unicum hominis cor occupari; hæc permissio multò formidabilior foret poena, quàm si omnes homines, quotquot fuerunt & adhuc erunt, acerbissimâ morte condemnarentur. Judicate nunc, qualis illa dicenda sit poena, quâ, præterquam quod Deus omnes morti addiderit, à tot & tantis specialem suam retrahit providentiam, in tantas iniquitates & immunditias præcipitari permittit, tantam Dæmoni licentiam, quâ innumerabiles animas suæ servituti subjectas perdat, concedit. Perpendite id, quod paulò antè insinuavi, id est, in Mundo

Dan. 9.
11.
Ps. 68.
25.
Bella.
m. in
hunc
loc. ex
S. Aug.
1.4. in
Julian.

plusquam mille hominum miliones contineri. Inter hos Catholicorum vix miliones conficiunt, ita, ut si omnes salvarentur, quovis centesimo anno nongenti Animarum non Catholicarum miliones in aeternum maledictarum ad infernum descenderent. Cogitate igitur, quantum plures damnandi sint, cum à Catholicis tot & tanti aeternum pereant, tamque brevis sit hominum vita, ut rarissimi cursum seculi perficiant.

XVI. Accedit, haec omnia à DEO permitti, postquam primus ille Rebellis nongentorum annorum spacio, ob peccatum suum tantam egit poenitentiam, tan-àsque profudit lacrymas. Imò postquam ipsemet Dei Filius, ut huic ipsi transgressioni satisfaceret, honorem inhaerens majorem divinæ restituit Justitiæ, quam illata fuerit injuria. *Non sicut delictum ita & donum.* Levissima quævis incommoditas à Christo tolerata, licet non fuisset amplius, quam missum in cælum suspirium, mille Mundorum peccatis exsolvendis suffecisset; nihilominus postquam Redemptor noster tam amplam subiit Passionem, ut propter dolorum copiam & amaritudinem mari compareretur; nihilominus tantas adhuc peccatum edidit strages, tantos de nobis Dæmon agit triumphos, tantis & spiritualibus & temporalibus Justitiæ divinæ Adami peccatum punit calamitatibus, imò & aeternis cruciatibus, cuncta hæc in unius peccati poenam permittendo. Quis un-

quam credidisset, medicinam divinam, qualis est Jesu Christi Sanguis peccati originalis vulnere perfecte mederi non debuisset, ita ut omnes pus eximeret? Ex auro tam salubre elicatur oleum, ut non solum velut balsamum medeatur vulneribus, sed ne quidem ullam relinquat cicatricem. Quare oleum tam pretiosum, charitatis vi à Sacrosancti corporis fodinis extractum, vibebatur, ita vulnera nostra curare debuisset, ut ne quidem illorum remaneret vestigium, omnesque homines post secundi hujus Adami mortem saniores, fortiores, vivacioresque fierent, quam si primus Adam non peccasset. Sic debilis intellectus noster judicaret; at non sic visum est Justitiæ divinæ, quæ infinita procedit Sapientiâ. Hæc, ut quam magnum malum sit, Deum offendere, bene apprehendatur ab hominibus, voluit, ut peccatum tantis etiam impensis à Jesu Christo sanatum, nihilominus adhuc diebus nostris malignissimos suos ad finem Mundi usque, imò usque in omnem aeternitatem in miseris damnatis ostendat effectus. Quid futurum fuisset, si Dei Filius Officium Liberatoris in se non suscepisset, compedesque nostras & vincula non digressisset? Ego planè mihi persuadeo, tunc homines gratiâ divinâ omnino privatos, quoad corpus & Animam penitus à Dæmone occupatos, ipsimet Antichristo malitiâ pares fururos fuisset, ita ut cuius horridus ille titulus attribui potuisset, quo ille insignitus est, dum vocatur, *Homo peccati.*
Homo,

Rom. 5.

15.

Homo, cujus vita continuum erit peccatum; homo, qui plùs à peccato possideatur, quàm peccatum ab ipso possideatur; Homo, cujus quasi natura erit peccare. *Homo peccati, filius perditionis.*

XVII. Et an non hoc sufficit, ut quàm magnum malum sit Peccatum mortale, cognoscamus? Universale Mundi diluvium paucis illis hominibus à tantâ strage remanentibus tantum incussit terrorem, ut ad illos animandos Deus verbis suis jurarit, simili à se pœnâ nunquam imposterum terram affligendam. At nunc ad tantò majorem malorum omnium inundationem, non solum non terrentur Peccatores, sed adhuc peccatis tanquam ludo delectantur. Legi quosdam Americæ incolas pro torquibus & ornatu, serpentibus uti; sed non ita mirabar, quia priùs illis dentes auferunt. Sed quis non obstupesceret Christianos non ignorantés ac fide illuminatos, quàm venenatum sit unicum solum peccatum, iniquitatibus suis pro ornatu uti, easque velut gloriosa facinora non sine gustu recensere, iisdem gloriari, sibi que applaudere, quasi amplius nullum illis subesset venenum. O incomparabilem cæcitatē! Quid de toxico tam nocivo diceretis, cujus unicam sola gutta in mare effusa omnes aquas veneno inficeret, omnes fontes & puteos, omniâque quæ nunc, & usque ad Mundi finem current flumina penetraret? Quis unquam calicem tam horrendo plenum veneno, quantali-

bet ei admixta foret dulcedo, ori suo admovere auderet? Tale venenum est peccatum, cujus una pestifera gutta, cum vix primum hominum caput infecisset, quamprimum in totum humanum genus dispersum est, ita ut omnes, quotquot nascuntur, & nasci-

Si à peccato Adami tantum filij, nepotes & pronepotes contaminati fuissent, stupendæ profectò malignitatis foret argumentum; at quale malignitatis non erit argumentum, scire, illi non esse nocendi finem? Non ignoto quidem, imposito vitis radicibus veneno, omnes unà cum uvis palmites infici; at denique sapius transplantatas successu temporis & vitem & plamites venenum perdere novi. Sed post peccati toxicum talem non video emendationem, quare illud omnium venenorum venenum, abominationemque desolationis, à qua omne bonum destruitur, appellare cogor.

XVIII. Nisi fortè existimeris, talem malignitatem in solo primo Adami peccato, non in nostris culpis reperiri! Sed nimium hallucinamini. Verum est, Adami culpam quoad personam delinquentis fuisse gravissimam, quia cum naturæ humanæ, tantâ sapientiâ, scientiâ & gratiâ donatum esset caput, sceminam præcepto divino inobedientem corrigere, non imitari debuisset. Nihilominus & secundum gravitatem suam specifi-

cam hoc peccatum consideretur, & non secundum suas circumstantias, plurimis alijs peccatis gravius non fuit, imò sicut multi sustinent Scholastici Doctores, Adami peccatum minus grave fuit, quam peccatum

S. Th. Evæ, quæ prohibitionem divinam
2. 2. 9. directe spreverit, cum Adamus tantum
163. ar. indirecte illam contempserit, ipsaque
3. 2. eidem labendi fuerit occasio, *Virò-*
dist. 21. que peccatum suggestit. Quamobrem
Scot. ubi ille solum contra Deum peccavit,
ibid. ipsa insuper contra proximum deli-
S. Tho. quit, quemadmodum advertit San-
2. 2. 9. ctus Thomas, unde etiam, *gravius est*
163. ar. *4.* *punita, quam vir.* Quare si primam
 illam culpam cum peccatis nostris
 comparaverimus, plures reperiemus
 circumstantias, quæ illa majori digna
 reddant odio. Prima est circa ma-
 teriam, Peccatum Adami fuit in
 materia ex se ipsa levi, solumque
 propter additam Dei prohibitionem
 gravis erat; nec non propterea
 prohibitionis finem, quo sibi
 totius naturæ humanæ nomine pri-
 mum homagium reddi voluit. De
 cætero, si res secundum seipsam con-
 sideretur, quam levis erat culpa man-
 ducare pomum; si plurimorum pec-
 cata, Blasphemias, perjuria, fraudes,
 furta, homicidia, foeditates ipsis
 bestijs ignotas comparemus? Ita ut,
 quemadmodum magnus quidam af-
 firmat Theologus, si post interdicti
 fructus esum illic à vita excessisset,
 minorem in Inferno penam subiisset,
Scot. 2. quam plurimi in flammis illis nunc
dist. 21. sustineant.
9. 2.

XIX. Quare videre obsecro, quæ
 insipientes sint illi, qui, ut turpita-
 dinem suam excusent, inquirunt:
Nos non furamur, non blasphemamus,
nemini creamus fastidium, nihil aliud,
quam ista fragilitas, nostras premit con-
scientias. Et Adamus quid fecerat?
 non furatus fuerat, neminem oc-
 ciderat, nullas in Deum exspuerat
 blasphemias, in sola materia, neuti-
 quam legi naturæ secundum se re-
 pugnante, inobediens fuerat: quo
 polito quid vobis videtur? an hac sua
 inobedientia gravius peccavit, quam
 ille, qui in materia maximè repugnan-
 te legi naturæ, qualis est quævis carna-
 lis voluptas, quam vos fragilitatem
 vocatis, prævaricatur?

XX. Altera circumstantia est nu-
 merus. Peccatum Adami fuit uni-
 cum, multorum è contra Christia-
 norum, tot & tanta sunt scelera, ut
 quasi arenæ maris comparentur. *Pec-*
cavi super numerum arenæ maris.

XXI. Denique temporis circum-
 stantia, à qua tantopere iniquitates
 nostræ aggravantur, peccato Adami
 pondus majus non addidit. Peccavit
 ille, priusquam ullam vidisset puni-
 tionem, priusquam pluribus vicibus
 veniam impetrasset, priusquam fide-
 litatem promississet, & quod amplius
 est, antequam Verbum Caro factum,
 ut peccatum tolleret, in cruce mor-
 tem obiisset; cum nos, postquam Fide-
 docti horribilissima de aliorum pecca-
 tis sumpta scimus supplicia, postquam
 in Sacramentorum usu toties veniam
 obtrivimus, postquam toties fidem dedi-

dedimus, nunquam amplius nos peccaturos, postquam amore nostri Christum à Cruce pendentem vidimus, ore toties divinæ Eucharistiæ sumptione Sanctificato, corpore toties pretioso Christi Sanguine mundato, incomprehensibilem DEI nostri Majestatem offendimus.

XXII. O Peccatum, ô peccatum! Nullus aprior tibi potest dari titulus, quàm dum Ignorantiæ partus vocaris, quemadmodum tor in locis Scripturae nominat; In veritate enim plurima pars hominum non cognoscit, quid sit peccatum, & illis ipsis, qui aliquam illius habent cognitionem, meritò dici potest, quòd parum cognoscant in comparatione illius, quòd sine fine cognoscendum manet. Solus DEUS perfectè comprehendit, quanta sit peccati atrocitas; quia solus novit, quantus sit honor, qui à vilius creaturis suis sibi debetur. Homines talia audientes obstupescunt, similesque sunt simplici cuidam pastorculo, qui ova Basilisci aspiciens induci non potest, ut ea diffringat; non enim, nisi putamina illorum intruerit, cum vir in naturæ Schola eruditus fallacis illius albedinis materiam, animam, alimentumque omnium monstrorum pessimum animo penetrans, non semel, sed sæpius pedibus proterit, ita ut comminuendo videatur sariari non posse. Sic quoque Peccator ignorans peccata sua non aliter, quàm in cortice intruens, persuaderi non potest, ut ea abominetur; imò porius propter illam boni, quod

aut temporali commodo, aut delectatione ostendunt, apparentiam, sibi complacet, iisque blanditur, cum DEUS infinità sapientià suà veritatem penetrans, agnoscat exitialis veneni abyssum omni fundo carentem.

XXIII. Quamobrem Charissimi mei, adulteratæ lances nostræ ad rectissimas divinæ Justitiæ lances dirigendæ sunt, illudque de peccato formandum iudicium, quod illa facit, ne unquam aberremus. Summo igitur horrori vobis sit peccatum, illudque non fallaci vestrà, sed DEI æstimatione ponderate. *Odite malum.* Horrori vobis sit, sicut jam sæpius dixi, antequam committatis, postquam commiseritis, postquam etiam illud confessi fueritis.

XXIV. Horrori vobis sit peccatum, antequam committatis. Quàm providè agit Sartor, quàm hæret cogitabundus, quàm diu adaptat ulnam, designatque, antequam pannum scindere incipiat; quamprimùm enim discissus est, tam facile non poterit error corrigi, frustra que reuniri. At vos quamprimùm peccato consentitis, Animamque à Deo funestiore separatione dividitis, quàm unquam lethalis culter aliquis dissecaret, hac confisi spe, vos postmodum quando volueritis, amicitiam DEI redintegrare gratiamque recuperare posse, quasi minoris foret laboris, quàm pannum ex inadvertentia dilaceratum refacere. *Hac vice, vos dicitis, peccabo, & deinde confitebor.* O si sciretis, quàm difficile sit DEO reconciliari, post-

postquam voluntariè ab illo recessistis! Profectò non ita loqueremini. Adhæc licet confiteamini, an nescitis, quanto damno peccatum afficiat Animam vestram? Videte obsecro, quantam ad mortem usque Adamus egerit pœnitentiam, quantamque pro ipso Filius DEI subiverit: Et nihilominus primum illud peccatum, sicut intellexistis, tanta in hunc diem usque mala vel ipsos inter Christianos producit; solum quia hi cum novo homine, quem in Baptismo induerunt, param aliquid de homine antiquo retinent: *retinet adhuc aliquid de*

S. Tho. *vetustate peccati.* An nunc ignoratis
I. 2. q. eadem mala, quæ per primi Hominis
81. ar. peccatum toti naturæ humanæ illata
3. ad 2. sunt, à quavis culpâ mortali, proportionem quadam Animabus vestris acciri? Unde licet etiam in Sacramento pœnitentiæ Christi Sanguine deleatur, nihilominus diu, & per omnia fortè secula præteritæ commorationis suæ impressa relinquet vestigia.

XXV. Horreri sit igitur vobis peccatum, antequam illud committatis. *Odite malum.* Sed non minus abhorreere oportet jam commissum. Quomodo possibile est, ut tot Christiani continuò vivant in peccato, cum eo quietem securè capiant, confabulentur, choreas ducant, genioque suo indulgeant, Paschale tempus pro peccatorum expiatione expectantes? si supra caput alicujus vestrum nudatus è filo serico penderet gladius, quovis mo-

mento lapsui vicinus, quis ex vobis absque terrore sub illo somnum posset capere? Attramen dios, & menses absque timore ullo sub pendente supra vos divinæ Justitiæ gladio, debili incertissimæ vitæ vestræ filo affixo stertitis. Si jam jam tale filum rumpere, quid putatis vobis futurum? Habitatio vestra foret ignis, aër vester futurus esset ignis, focij vestri essent furia, cibus vester foret fel Draconum, gaudia vestra forent ploratus, stridores dentium, singultus, vociferationes inconsolabiles; loquela vestra non foret alia, quàm maledictiones, quibus sortem vestram excremimini, affectus vestri forent, cunctas odisse creaturas, odisse vestros, odisse vos ipsos, odisse DEUM desperatione Diabolicæ non ab simili. Et hæc omnia, *in æternum & ultra*: hoc est, per tot secula, ut cum toridem effluerint, quotquot ad hodiernum diem usque guttæ depluerunt; ne quidem dici possit, quòd ea numerandi factum sit initium. Et in tali rerum statu nihilominus lætos vos agitis dies, peccatisque peccata absque timore accumulatis? Hoc est credere, divinæ Justitiæ gladium esse, gladium rubigine obductum; aut credere illum è catenâ adamantinâ pendere tam valida, ut non possit aliquando in capita decidere. Charissimi, nolite decipi; ne dicatis, etiam si peccare pergimus, DEUS propitius nobis erit. Idem dicebat Adamus, per-

perfuasus (quemadmodum vult Sanctus Augustinus) facile se culpæ suæ veniam obtenturum. *Inexpertus divina severitatis, credidit illud peccatum esse veniale, id est, de facili remissibile.* Ita explicat Sanctus Thomas, & hoc sensu etiam dici potest, illum non quidem à Diabolo, sed à se ipso seductum fuisse. At tanto & tuo, & nostro damno deceptus est, quemadmodum pluribus jam dictum est. Ne vos excusetis dicentes: vobis non esse DEUM offendendi intentionem, sed solum creaturæ isti à vobis dilectæ complacendi. Idem sensit Adamus, resumit Sanctus Doctor, inobedientiæ consensit, non ut DEUM injuriâ afficeret, sed ut uxoris suæ genio se accommodaret. *Amicabili quâdam compulsus benevolentia, quâ plerumque fit, ut offendatur DEUS, ne offendatur amicus.* Consensit, ut placeret sociæ, à DEO sibi datæ, ne illius perderet benevolentiam. Sed nihil hic prætextus illi profuit. Cogitate, an talis excusatio vobis profutura sit, dum ne alicui adultero, aut falso amico displiceatis, peccato consentitis. *Odite malum.* Odio igitur sit vobis peccatum jam commissum, statimque vix natum dolore persequamini, nec non seria Confessione oneratis.

XXVI. Denique neque jam Confessione expiatum odisse cessetis. Quam poenitentiam quæso pro peccatis vestris egistis? Nongentis annis Adamus peccatum suum deplorat. *R. P. Sequeri S. I. Christ. Instr. Tom. II.*

ravit, complura obtulit sacrificia, innumeras effudit preces, sine cessatione Mundi Redemptorem, ut se liberaret, rogavit, plusquam novem seculorum exilium patienter toleravit, nec non continuos & difficiles terram colendo subivit labores, quibus non obstantibus audistis, quàm carè adhuc hoc peccatum humana luat natura. At vos aliud nihil fecistis, quàm aperto ore vestras manifestastis iniquitates, & aliquas perfunctoriè recitastis preces, an sic putatis vos Justitiæ ex æquo satisfecisse? Dicitis vos spera vestram in DEI misericordiâ, & Sanguine Christi pro vobis effuso ponere; sed etiam Adamus potiori jure in DEI bonitate confidebat, cui insigni cum poenitentia ex parte suâ cooperari studuit. Quin etiam Adamus in Sanguine Redemptoris sperabat, in hunc Mundum ad tollendum primum illud peccatum venturi, qui in monte Calvariæ moriturus, locum illum, ubi morte condemnati sepeliebantur, irrigare debebat, quasi formâ illâ magis authenticâ pacem inter divinam Justitiam, & genus humanum initam ratihabere vellet. Et tamen cunctis hisce confusus securitatibus, peccati sui non obliviscebatur Adamus, sed ad ultimum spiritum usque lacrymis suis illud lavit, sudoribusque suis delere studuit. Vos cum nihil horum præsteris, securitatem vobis majorem promittitis, postquam multò gravius Cre-

D d

torem

rorem vestram non solum spectando numerum, sed etiam injuriæ speciem offendistis. Charissimi, hoc non est signum, quod peccatum, quasi malorum omnium maximum, odio prosequamini. Canis, qui feram morte pejus odit, ubi illam videt inter vepres absconditam latere, tamdiu latrando circumvagatur, quamdiu eam non prodire advertit. Sic & vos, si peccatum vestrum morte pejus detestamini, semper lacryman-tes illud circumibitis, & intra vos dicetis: Certi sumus hanc feram maledictam intrasse cor nostrum, sed certi non sumus, DEUM à nobis offensum esse, sed securi non sumus, an DEUS veniam nobis tribuerit. Sic post Confessionem disturi estis, si apprehendatis, quid unicam solum sit Peccatum.

XXVII. Sic non solum in seipso, & in effectibus suis peccatum detestaremini, sed etiam in omnibus remoris occasionibus fugeritis. Quam diligenter Eva cavet, ne amplius Diaboli verbis fidem adhiberet, postquam semel tam enormiter ab ipso decepta fuit! Et si vel ad-

huc semel malè dilectam illam arborem intueri potuisset, quale odium putatis, contra eam concepisset? Et quo animo cum marito suo tentasset, ad ultimas usque fibras illam eradicare (si hoc ei à DEO permissum fuisset) & in ignem projicere? Eodem modo & vos iniquitates vestras odille oporteret, omnes fugere occasiones, diabolicas, quamprimum apparet, detestari suggestiones, illas creaturas, illas vias & fores, illas domus evitare, in & à quibus semel ad peccatum inducti fuistis. Hoc perfectum esset odium, hæc esset poenitentia, qua veniæ securitatem vobis promittere possetis. Quamobrem, *Odite malum*: perfecto peccatum odio habetote, id est, solo & maximo, quia omne odium propter peccatum factum est, quemadmodum totus amor propter DEUM factus est: & hoc modo viventes digni efficiemini, ut post mortem non primi peccati à vobis contracti, sed divinæ misericordiæ, à secundo Adamo nobis impenitentia, effectus sentiatis.

